

گزارش اختتامیه دومین دوره برنامه جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری در چارچوب اندیشه ایران شهری

الهه پژوتن

جنبی این برنامه نیز دومین دوره مسابقه عکاسی با موضوع کیفیت‌های زندگی در فضاهای شهری با تأکید بر فضاهای واقع در بافت‌های هدف بازآفرینی، و نخستین دوره مسابقه کتاب اثرگذار بر جریان فکری بازآفرینی شهری برگزار شد.

در آغاز مراسم، پس از پخش سرود جمهوری اسلامی و تلاوت آیاتی از قرآن مجید، مجری ضمن خوشامدگویی و طرح دغدغه‌های وزارت راه و شهرسازی در باب کیفیت زندگی در شهرها، حضار را به تماشای موشن‌گرافی تهیه شده در شرکت عمران و بهسازی شهری با موضوع بازآفرینی شهری دعوت کرد. نکته قابل توجه در این موشن‌گرافی تأکید بر بازآفرینی شهری به عنوان سیاستی یکپارچه و شهرنگر بود که با مجموعه‌ای متصل از برنامه‌ها، به دنبال ارتقای قابلیت

مراسم اختتامیه دومین دوره برنامه فرهنگی «جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری در چارچوب اندیشه و تمدن ایران شهری» در روز ۲۵ مهر ۱۳۹۶ در سالن همایش دکتر پاکدامن واقع در مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی با حضور دکتر عباس آخوندی، وزیر راه و شهرسازی، معاونان و مدیران بخش‌های مختلف این وزارتخانه، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، صاحب‌نظران و استادان دانشگاه، حرفه‌مندان، کارشناسان متخصص از بخش‌های دولتی و خصوصی، مدیران استانی در سطوح مختلف، و همچنین گروهی ۷۰ نفره از متخصصان معماری و شهرسازی کشور فرانسه که در انجمن توسعه شهری فرانسه عضویت دارند برگزار شد. موضوع دوره دوم این برنامه در بخش اصلی، اقدامات انجام شده در جهت ارتقای کیفیت زندگی شهروندان در دو عرصه «فضای عمومی در بافت تاریخی» با کارکردی در مقیاس شهر و «سکونت‌گاه‌های غیررسمی» با کارکردی در مقیاس محله بود. این برنامه توانست در فرایندی ۱۸ ماهه، ضمن فراهم آوردن زمینه‌ای برای گردآوری اطلاعات ارزشمند از فعالیت‌های صورت گرفته در موضوع مذکور، اثرگذارترین این اقدامات را از دید مردم و کارشناسان شناسایی کند و مورد تقدیر قرار دهد. در بخش‌های

برای این رویداد عنوان کرد.

وی در پایان سخنان خود به آخرین آیه قرائت شده در شروع مراسم اشاره کرد که مضمون آن چنین بود: کوشندگان بایستی بسیار بکوشند تا به ارتقای کیفیت زندگی خودشان در این دنیا و در آخرت دست یابند. سخنران دوم دکتر محمدسعید ایزدی، معاون شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی، بود که می‌توان وی را ایده‌پرداز این برنامه و راهبر اصلی این جریان در شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری دانست. او با اشاره به دغدغه وزیر راه و شهرسازی در باب کیفیت زندگی و تأکید مکرر دکتر آخوندی بر دو مقوله livability و mobility، خاطر نشان کرد که ایشان با توجه به مسائلی که شهرهای ما با آن‌ها مواجه هستند همواره بر توجه به این مقولات اساسی، هم در عرصه نظر و هم در عمل، اصرار و تأکید داشته است.

ایزدی با ابراز خرسندی از تلاش در حوزه بازآفرینی شهری به عنوان یکی از محورهایی که به نوعی به این دغدغه در هر دو عرصه پاسخ می‌دهد، افزود که با پیگیری این منش فکری در تلاش هستیم تغییری در نظام طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی شهری ایجاد کنیم که طی دهه‌های متمادی به صورت کمی و از بالا

زیست‌پذیری شهرها و کیفیت زندگی شهروندان است. اولین سخنران، مهندس هوشنگ عشایری، سرپرست شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران، با ابراز خرسندی از رویکرد وزارت راه و شهرسازی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم در جهت اعتلا و ارتقای گفتمان فرهنگی پیرامون مقوله کیفیت زندگی، آن را زمینه‌ساز امیدواری به آینده دانست. او خاطر نشان کرد که شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران، به عنوان یکی از متولیان ارتقای کیفیت زندگی در شهرها، در صدد نهادینه کردن این جریان است و می‌کوشد از مسیرهای متنوعی به سمت این مقصد حرکت کند. وی هدف اصلی رویداد جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری را حساس ساختن تمامی کنشگرانی دانست که در جهت بازآفرینی شهری فعالیت می‌کنند و از آن به عنوان ابزاری برای بهره‌گیری از نظرات صاحبان اندیشه در اقصا نقاط کشور، از جامعه محلی تا دانشگاهیان و متخصصان و مدیران و کارشناسان در سطوح مختلف مدیریتی، یاد کرد و سه دستاورد این برنامه را چنین برشمرد:

- شناسایی ظرفیت‌های ارزشمندی که در کوچک‌ترین نهادهای محلی سراسر کشور وجود دارد.
- مستندسازی تجربیات ارزشمند رخ داده در سراسر کشور که از لحاظ حجم عملیات، کوچک ولی به لحاظ عمق اثرگذاری، بسیار قابل توجه هستند.
- تلاش در جهت ایجاد شبکه همکاری میان سایر شاخه‌های تخصصی علاقه‌مند به حوزه ارتقای کیفیت زندگی شهری همچون هنرمندان، جامعه‌شناسان و نویسندگان که شهر را یک سازمان فرهنگی - اجتماعی شناخته‌اند.

عشایری ثبت جایزه جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری به عنوان یک نشان ملی در کشور، گسترش این برنامه به سایر بخش‌های زیرمجموعه وزارت راه و شهرسازی، و تحلیل تجربه‌های شناسایی شده و استخراج آموزه‌های آن‌ها و ترویج ضرورت پایش و ارزیابی اقدامات برای نیل به هدف اصلی ارتقای کیفیت زندگی شهری را از برنامه‌های آینده

دیگر فراهم آورند؛ و این موضوع را یکی از شواهدی برشمرد که نشان می‌دهد دنیا هم مسیری مشابه را برای شناسایی آثار اقدامات و برنامه‌ها طی کرده است. وی برنامه‌های برگزار شده در بخش جنبی همچون نشست‌های تخصصی با حضور هنرمندان، نویسندگان و جامعه‌شناسان صاحب‌نظر در حوزه فیلم و سینما در کنار مسابقه‌های عکاسی و کتاب را زمینه‌ساز ورود به موضوع کیفیت زندگی از دریچه‌های مختلف دانست. وی در آخر با اشاره به دستاوردهای این رویداد در طی دو دوره برگزاری و تقدیر از اعضای شورای سیاست‌گذاری رویداد و داوران بخش‌های جنبی آن و مدیران شرکت مادر تخصصی که حامی برنامه بوده‌اند و همچنین مدیر اجرایی رویداد، ابراز امیدواری کرد که این برنامه با حمایت مدیریت شرکت عمران و بهسازی شهری ایران در سال‌های بعد نیز ادامه یابد و در عین کامل‌تر و پربارتر شدن، تبدیل به جریانی برای ارزیابی اقدامات شود.

سومین سخنران مهندس مجید کیانپور، نایب رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی و از مدیران سابق شرکت عمران و بهسازی شهری ایران، با مرور فعالیت‌های خویش در نهادهای مختلف اذعان کرد که پیگیری مقوله کیفیت حیات شهری در سیاست بازآفرینی شهری ضرورتی انکارناپذیر است و با توجه به این که شهرسازی و کیفیت زندگی شهری موضوعی فرابخشی است، نمی‌توان ارتقای کیفیت زندگی شهروندان را وظیفه نهادی خاص دانست. وی ضمن تأکید بر توجه توأمان به دو مقوله نظری و عملی در بازآفرینی شهری، خاطر نشان کرد که تنها در قالب یک برنامه جامع

به پایین دنبال می‌شود. وی در ادامه به ضرورت توجه دوباره به تغییر محتوای نظام برنامه‌ریزی که سالیان طولانی مورد غفلت واقع شده بود و ایجاد زمینه‌ای برای طرح سیاست بازآفرینی شهری و معرفی برنامه‌هایی که تحت لوای این سیاست در گوشه گوشه شهر دنبال شود پرداخت. همچنین با اشاره به مسائل مبتلابه شهرها که در موشن‌گرافی نمایش داده شد، عنوان کرد که بخش‌های مختلف شهرها درگیر این مسائل هستند و علاوه بر بخش‌های ناکارآمد، فضاهایی همچون مبادی ورودی شهرها و رودخانه‌ها نیز فاقد کارآمدی‌اند.

وی با طرح این پرسش که راه‌حل این مشکلات چیست، خاطر نشان کرد که به نظر می‌رسد باید رویکردمان را نسبت به برنامه‌ها و اقدامات تغییر دهیم. وی ضمن اشاره به تلاش زیادی که در شرکت عمران و بهسازی شهری ایران در جهت پیگیری این تغییر رویکرد از مقیاس طرح‌ریزی کلان تا برنامه‌ها و پروژه‌های عملیاتی صورت گرفته، اعلام داشت که با توجه به موانع و محدودیت‌ها، لازم است این مقوله در سطح گسترده‌تری دنبال شود و امید می‌رود که در طول چهار سال پیش رو، بتوان اصلاح این نظام و رویکرد را در سطوح بالای برنامه‌ریزی پیگیری کرد. او افزود وضعیت ما به حدی چالشی است که چاره‌ای جز توجه به این موضوع نداریم، و تهدیدات ابعاد مختلف آن برای شهروندان آن قدر جدی است که باید در بسیاری از امور تجدید نظر کنیم؛ فقط در نظر گرفتن دو مقوله ایمنی و امنیت از مقولات کیفیت کافی است تا متوجه شویم مغفول ماندن آن‌ها چه آثار مخرب و تأسف‌باری برای ما به وجود خواهد آورد.

ایزدی با بیان مسیری که برای توجه به کیفیت در شهرها در وزارت راه و شهرسازی طی شده است، به تجربیات مشابه رویداد جستار در کشورهای مختلف اشاره کرد و این که مرور دستاوردهای آن‌ها در دوره‌های متفاوت نشان داده که چنین برنامه‌هایی می‌توانند بستری برای مستندسازی و آسیب‌شناسی تجربه‌های مختلف و ترغیب و تشویق تکرار الگوها در شهرها و نقاط

آمایش سرزمین می‌توانیم به سمت اهدافمان در ارتقای کیفیت زندگی مردم حرکت کنیم.

وی افزود با بررسی تجربیات کشورهای دیگر در مواجهه با چالش‌های کنونی شهرهای ما، می‌بینیم که هرکدام راه‌حل‌های خاص خود را داشته‌اند که در نهایت منجر به برنامه‌بازآفرینی شهری شده است. او مشکلات دیگر را این دانست که بخش خصوصی نتوانسته نقش خود را به درستی در بخش اجرا ایفا کند و دولت نیز نتوانسته نقش تسهیل‌گری داشته باشد و تمامی ارگان‌ها را پای کار بیاورد. کیانپور ابراز امیدواری کرد که ستاد بازآفرینی شهری بتواند بستری برای حضور همه ارگان‌ها و سازمان‌ها فراهم آورد تا بتوان با کمک آن‌ها و استفاده از ابزارهای در اختیارشان به اهداف برنامه‌ها دست یافت، و روزی برسد که در کشور حتی یک متر مربع بافت ناکارآمد وجود نداشته باشد.

پس از این سه سخنرانی، نوبت به مرور اجمالی بخش‌های جنبی برنامه‌جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری رسید. ابتدا دکتر مجتبی آقایی، نماینده شورای داوران مسابقه عکاسی و دبیرکل بخش هنرهای تجسمی جشنواره فجر، با اشاره به فرایند مسابقه در دوره دوم اظهار داشت که شورای داوران در بازبینی اولیه ۹۳۲ عکس رسیده به دبیرخانه، ۲۰۳ عکس را به لحاظ فنی و محتوایی شایسته ورود به مرحله اول داوری مسابقه دانست. در این مرحله، ۱۰۶ عکس از ۷۹ عکاس به عنوان آثار نمایشگاهی انتخاب شد و در مرحله دوم، پس از چند مرتبه طبقه‌بندی و مقایسه آثار با یکدیگر در حوزه‌های موضوعی، ۷ عکس به عنوان آثار برتر و ۳ عکس به عنوان آثار شایسته تقدیر برگزیده شدند. وی پس از این مقدمه، بیانیه شورای داوران مسابقه را قرائت کرد. بخش دیگر جنبی، نخستین دوره مسابقه کتاب اثرگذار بر جریان فکری بازآفرینی شهری بود که دکتر مظفر صرافی، نماینده شورای داوران، بیانیه این شورا را قرائت کرد.

در ادامه برنامه از آقای لویی موتار، نایب رئیس انجمن توسعه شهری فرانسه، دعوت شد تا به نمایندگی از گروه ۷۰ نفره فرانسوی، به معرفی این انجمن و اهداف

آن بپردازد. وی حاضران را به عنوان همکاران خود مورد خطاب قرار داد و خود را معمار و شهرساز معرفی کرد و در شرح پیشینه انجمن توسعه شهری فرانسه گفت این انجمن ۳۰ سال پیش با عنوان انجمن توسعه شهرهای نو و با هدف تأسیس شهرهای جدید تشکیل شد، اما با تغییر هدف از توسعه شهرها به نوسازی شهرها، به انجمن توسعه شهری تغییر نام داد. وی افزود: «ما هم مثل شما در دوره‌های مختلف، تحولاتی در رویکردها و برنامه‌هایمان داشته‌ایم و تجربیات متعددی را از سر گذرانده‌ایم. در مسائلی که با آن‌ها درگیر بوده‌ایم، بر چند رشته‌ای بودن نوع فعالیت تأکید کرده‌ایم. ما دریافتیم که در مورد صلاحیت‌ها و تخصص‌ها و بخش‌های مختلف مورد نیاز باید همه را با هم مد نظر قرار دهیم. در این انجمن تخصص‌های مختلفی در حال فعالیت هستند، نظیر آمایش سرزمین، انبوه‌سازی، برنامه‌ریزی شهری و تخصص‌های دیگر تا به تبادل نظر و بررسی مشکلات بپردازند. هر سال یک سفر مطالعاتی انجام می‌دهیم و امسال ایران را انتخاب کردیم. کشوری که در حال حاضر دنیا به آن توجه بسیاری دارد و تجربه‌های توسعه شهری آن گسترده و متنوع و قابل بررسی است.»

کوشش ما این بوده است که از میان کارهای فرستاده شده، پروژه‌هایی را مطرح کنیم که کمتر ممکن است شنیده شوند و بستری فراهم کنیم که به افرادی که زحمات طاقت‌فرسا می‌کشند و از خود نام و نشانی به جا نمی‌گذارند، نام و نشان و هویتی معین ببخشیم. مسئله مهم بعدی گذار از معبر به عنوان محل عبور قرین با دورباش و کورباش به معنایی از معبر است که به جریان زندگی روزمره پیوند بخورد. در قدیم وقتی مقامی یا حتی نوزادی از دستگاه‌های زورسالاری حکومتی از معبر می‌گذشت، همگان باید کنار می‌کشیدند و اجازه می‌دادند آن فرد در سکوت و آرامش به مقصد خودش برسد. امروز خوشبختانه با نوسازی محدوده‌های پیاده‌راه در اکثر شهرها، زمینه‌ای فراهم آمده تا بتوان فراتر از مرزهای جنسیتی و طبقاتی و هر معیاری که انسان‌ها را تکه تکه و گروه گروه می‌کند، به سمت تعریفی حرکت کرد که معبر را به یک مکان درهم‌جوشی، توقف، ایستادن، زندگی را به اشتراک گذاشتن، گفت‌وگو، راز و نیاز، محبت کردن، و تجربه مهربانی تبدیل می‌کند. عبور از معبر با چنین فضای انسانی و اجتماعی که مفهوم community، یا محله که کوچک‌ترین واحد آن در ایران است، با خودش می‌آورد، زندگی را در بستر متفاوتی که انسانی‌تر و آموزش‌دهنده است به بهترین وجهی به نمایش می‌گذارد، در دوره‌ای که شهرها باید شهرهای آموزش‌دهنده و محله‌ها باید محله‌های آموزش‌دهنده باشند.

نکته بعدی، جریان یافتن این زندگی و پیوند آن با کسب و کار است. در واقع، مفاهیم جدیدی از این موضوع زنده می‌شود، بارور می‌شود، زایش پیدا می‌کند و

در ادامه، پس از پخش کلیپ بخش ارزیابی تجربه‌ها در شهرهای مختلف، از اعضای شورای داوران بخش اصلی دعوت به سخنرانی شد.

ابتدا دکتر پرویز پیران در سخنانی اظهار داشت: «انتخاب اساساً ماهیتی پارادوکسیکال دارد. از یک طرف تلخ است چون بالاخره کارهایی کنار گذاشته می‌شود که به هیچ وجه نشانه بی‌ارزش بودن آن‌ها نیست و این ماهیت رقابت است که سلسله مراتبی را شکل می‌دهد که در پایان فقط یک یا چند کار می‌توانند انتخاب شوند. این همان جنبه تلخی است که گزینش با خودش دارد. از یک طرف هم شیرین است چرا که در بسیاری از مواقع این گزینش‌ها صدایی می‌شود برای بی‌صدایان و کارهایی معرفی می‌شوند مثل لشکرآباد، زورآباد، شیرآباد که شاید هیچ‌گاه شنیده نمی‌شدند. در این جا باید تبریک بگویم به وزارت راه و شهرسازی که در این مدت کوتاه فکرسازی کرده و مجموعه قابل توجهی از منابع نوشتاری را فراهم آورده و در اختیار دسترس همگان گذاشته است، و مهم‌تر از همه اندیشیدن و نقد را پیریزی کرده است. باید اضافه کنم که راه نرفته بسیار بسیار طولانی و پرفراز و نشیب است و مشارکت یکایک شهروندان و انسان‌هایی را که به دلیل عدم تولد «فرد»، کمتر حرمت داشتند ایجاب می‌کند تا به میدان بیایند و صدای مردم در کنار فعالیت‌های کارشناسی متخصصان و اقدامات صاحبان کسب و کار و دخیلان در حوزه شهر شنیده شود. همه باید دست در دست هم دهند به مهر و میهن خویش را کنند آباد. باز می‌خواهم تأکید کنم بر صدای بی‌صدایان.

خویش در حال حرکت است تا آن را با مفهوم تمدنی که زبان اداری و رسمی بخش عمده‌ای از آن، شاید بتوانیم بگوییم از سیحون و جیحون تا دریای سیاه، قبلاً زبان فارسی بوده است پیوند بدهد و سرمایه‌های گذشته را روزآمد کند تا به کار امروز بیاید، تا این ترکیب دیالکتیکی عام و خاص یا گذشته و آینده و حال در پیوند معنی‌داری در بستر اندیشه و سپس از طریق اندیشه، در پیوند با عمل شکل بگیرد و جریان پیدا کند. در پایان باید از دست‌اندرکاران فرهیخته وزارت راه و شهرسازی تشکر کنم که فضایی را برای تنفس فکری باز کردند که ارزشمند است، و با نقد شما و اتفاقاً نقد بی‌رحمانه شما می‌توان این فضاها را بهتر شناخت و از این مسیر هم‌اندیشی کرد برای بهبود این فضاها. چیزی که در جامعه ما مغفول مانده هم‌اندیشی و همگانی است که سرمایه اولیه مشارکت واقعی و راستین است که جای آن همیشه در جامعه ما خالی بوده است. امیدوارم که این آرزوهای فرح‌بخش و روح‌بخش روز به روز تکثیر شود و نسیم کم‌توان تغییر را به طوفانی توفنده ولی سازنده تبدیل کند.»

سپس دکتر مظفر صرافی، عضو دیگر شورای علمی و داوری بخش تجربه‌های برتر بازآفرینی شهری، به ایراد سخن پرداخت و اظهار داشت: «از مشارکت ناچیز در اندیشه‌ورزی وزارت‌خانه‌ای که نمی‌گوید آن قدر کار دارم و می‌خواهم خدمت کنم که وقتی برای فکر کردن ندارم خوشحالم. نکته مهم در داوری آن است که داوران برای قضاوت هیچ‌گاه الگوهای به اصطلاح شمال شهری، المثناى تجدد بی‌ریشه‌ای که ایران شهر را فراموش کرده است، نداشته‌اند و برای هر پروژه‌ای که زندگی و حیات مدنی در آن شکل گرفته بود یا در

می‌بالد. مرزهایی که بیگانگی‌آفرین بود و کسب و کار - در واقع فروشنده و خریدار - را از هم جدا می‌کرد، و این جدایی در سال‌های اخیر به شکل خصمانه و تضادآلودی درآمده بود، با زندگی پیوند می‌یابد. در لشکرآباد مردم می‌آیند، بدون نظارت مواد غذایی برمی‌دارند و در آخر پول می‌دهند؛ و همه از این فرایند برداشت، زندگی اجتماعی را بازتولید می‌کنند و توسعه می‌دهند. مسئله بعدی در این بستر فرهنگ‌سازی است، برای مفهومی مغفول مانده که فقدان آن به شدت در زندگی ما حس شده است، یعنی urbanism. این فرهنگ‌سازی به مقوله مغفول مانده زندگی حیات می‌بخشد، از جریان زندگی فرهنگ می‌سازد، فرهنگ را پالایش می‌دهد، مردمی می‌کند، انسانی می‌کند و از این بستر، شهر انسان‌محور و مشارکت‌محور خلق می‌کند. مسئله دیگر نقش محرک این پروژه‌ها است. توجه شما را به جریان تبدیل خانه‌های قدیمی به مهمان‌خانه و سفره‌خانه در شهرهای تاریخی جلب می‌کنم. این کسب و کار ضمن این که کسب و کار زیبایی است، باعث پایدار شدن و زندگی یافتن فضاهای گذشته می‌شود، آن‌ها را حفظ می‌کند، از شرزگی ساخت و سازی که فقط به سرمایه فکر می‌کند رهایی می‌بخشد، فرهنگ را در شهرهایی که زندگی اجتماعی در آن‌ها در مسیرهای محدود و بسته‌ای جریان دارد ارتقا می‌بخشد، و محرکی است برای توسعه در زمینه‌های مختلف. فرصت طرح یک یک مباحث مورد نظر در فرایند کار نیست ولی آرزومندم که این کوشش‌های ارزنده با جریان زنده زندگی مردمی پیوند پیدا کند و متخصصان، صاحبان کسب و کار، و مقامات با مردم کوچه و بازار پیوند بخورند و این مجموعه، شهر انسان‌گرا را به سمت به بازآفرینی زندگی سنت‌های خوب گذشته، رهنمون سازد، که خود این امر موجب پالایش و غربال سنت‌ها، و تمیز یافتن سره از ناسره شده و به تحقق این آرزو که آرزوی همه ایرانیان است واقیت می‌بخشد. نکته بعدی اندیشه‌سازی است که با اندیشه ایران شهری آغاز شد و خوشحالم که به سمت تمدن و فرهنگ ایران شهری در گسترده‌ترین مفهوم

جهت سازمان اجتماعی نوینی در حرکت بود، بیشترین ارزش را قائل شده‌اند. نکته بعدی این است که شورای داوران در مقوله کیفیت زندگی شهری با نگاه به آینده، در کشوری که با بحران‌های عدیده‌ای همچون بحران آب روبه‌رو است، این کیفیت را فقط یک حرکت در ادامه کمیت نمی‌بیند. شورای داوران هرگز این طور نمی‌اندیشد که همچون سلسله مراتب نیازهای مازلو، تا زمانی که نیازهای پایه برطرف نشود به سراغ نیازهای مراحل بالاتر نمی‌رویم، بلکه اعتقاد دارد که انسان فقط به نان زنده نیست و در حین رفع نیازهای پایه‌ای و بیولوژیک، مرتبه‌ای از کیفیت زندگی نیز باید بروز کند.»

در انتها دکتر سید محسن حبیبی بیانیه شورای داوران دومین دوره جایزه ملی بهترین تجربه‌های بازآفرینی شهری را به شرح زیر قرائت کرد.

آخرین سخنرانی مراسم اختتامیه صحبت‌های دکتر عباس آخوندی، وزیر راه و شهرسازی، بود که به این شرح ایراد شد: «بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين. خیلی خوشوقتم که در این جمع فرهیخته هستم، جمعی از بزرگان اندیشه‌ورزی در حوزه مسکن و شهرسازی و زندگی شهری. به میهمانان کشور فرانسه هم خیر مقدم می‌گویم و امیدوارم بتوانیم در سطح ملی تبادل نظر داشته باشیم و دوستان از اقامتشان در ایران با خاطرات و دوستی‌های خوب به موطنشان برگردند. من فقط سعی می‌کنم مروری کوتاه بر رویکرد بنیادین خودم داشته باشم. مدت زیادی است که ما در ایران اساساً توسعه و مدرن شدن را با اجرای یک سری پروژه مساوی می‌دانیم. حتی خود مدرنیزم را هم تحت

عنوان پروژه مدرنیزم تلقی می‌کنیم. به نظر من، تأکید بیش از حد بر پروژه محوری و تنزل همه اقدامات و اتفاقات به این قالب که پروژه‌های طراحی کنیم و همه کار را مهندسی کنیم و فکر کنیم که تمام زندگی شهری در اختیار و کنترل مهندسان است، چه مهندسان حکومت و چه مهندسان کارگاه، نازل‌ترین نحوه نگاه به زندگی و توسعه شهری است. به همین دلیل، از ابتدای پذیرش این مسئولیت، تأکید بسیار زیادی بر بحث حفظ حقوق شهروندی و شهروندمحوری داشته‌ام. یک بار گفتم اگر کسی از من بپرسد تو که از سال ۵۸ و دوران جوانی در موقعیت‌ها و پست‌های متفاوتی کار کرده‌ای، از این تجربه تقریباً ۴۰ ساله چه یاد گرفته‌ای، همین یک جمله را می‌گویم که فهمیده‌ام در غیاب عنصر شهروند و شهروندمحوری در هر نوع توسعه‌ای، چه در حوزه صنعت و چه در حوزه فرهنگ، شهرسازی یا حوزه حکومتی، همه برنامه‌ها «هباء منثورا» است و به هیچ جایی جز ایجاد مزاحمت منجر نمی‌شود. البته شهروند یک مفهوم بسیار بسیار پیچیده و عمیق است. شهروند مفهوم سیاسی دارد، مفهوم اجتماعی دارد، مفهوم اقتصادی دارد، مفهوم فرهنگی دارد، مفهوم حق داشتن حق دارد، مفهوم آزادی دارد، و در کنارش تکلیف، تعهد و مسئولیت نسبت به آینده خود و آینده یک ملت را هم دارد. شهروند مفهوم خیلی خیلی پیچیده‌ای است ولی متأسفانه ما وقتی از این عنوان استفاده می‌کنیم، باز هم به واسطه خوی تقلیل‌گرایانه‌مان، می‌خواهیم شهروند را به عنصری یارانه‌بگیر تقلیل بدهیم که حقش این است که بیاید از دولت یارانه بگیرد، یعنی تبدیل شهروند به عنصری که باید سهمش را از خزانه دولت در قالب یارانه ماهانه دریافت کند و در واقع نان خور دولت شود.

هدف من صحبت راجع به مسائل شهروندی نیست، بلکه فقط می‌خواهم توجه شما را در ارتباط با جستار کیفیت به اهمیت موضوع شهروندی جلب کنم. من این موضوع را در میان همکارانم مطرح کردم، نه فقط در حوزه فعالیت شرکت عمران و بهسازی شهری، بلکه در حوزه راهداری و بنادر، چون وظیفه سازمان بنادر هم

این است که براساس ارتقای کیفیت زندگی شهروندان طراحی کند. من همیشه به دوستانمان در سازمان بنادر می‌گویم از خودمان پرسیم تحولاتی که در ایران رخ داد به چه دستاوردی منتهی شد. یک مثال بزنم. ما بندری به نام شهید رجایی در بندرعباس ساختیم به این امید که بزرگ‌ترین بندر تجاری را در شمال خلیج فارس ایجاد می‌کنیم. ایجاد هم کردیم و الان هم ظرفیت بسیار بالایی دارد و به دنبال توسعه ظرفیت هم هست. ولی همین عمران‌گرایی و پراگماتیسم عملی ما را رساند به این‌که فقط به بندر در خود بندر نگاه کنیم. الان ببینید آثار پیرامونی این بندر چیست؟ آیا دیگر بندر تیب را داریم؟ بندر لنگه را داریم؟ بندر میناب را داریم؟ یک بار نگاه کنیم به اطراف بندرعباس و ببینیم که الان ۴۰ درصد جمعیت بندرعباس حاشیه‌نشین هستند. آیا ما هیچ کیفیت زندگی‌ای در بندرعباس داریم؟ صف‌های طولانی و ترافیک کشنده‌ای که در بندرعباس داریم، دیگر مفهومی از کیفیت زندگی باقی گذاشته است؟ بحثی که درباره مفهوم شهروندمحوری مطرح کردم این بود که هر اقدامی قبل از هر چیز باید با شاخص‌های ارتقای کیفیت زندگی آزمون بشود. من مخالف توسعه بندرعباس و بندر شهید رجایی نیستم ولی این برایم خیلی اهمیت دارد که روزی که می‌خواهیم یک بندر را اجرا کنیم، رابطه آن را با بنادر پیرامونی بفهمیم. آیا آن روز فکر کردیم که در همین منطقه جنوب کشور یک شبکه تجاری بین‌المللی داریم از زنگبار و افریقا تا اقیانوس هند که با اجرای بندر شهید رجایی، کل این شبکه تجاری از بین می‌رود؟ لذا بسیار مهم است که وقتی می‌خواهیم اقدامی کنیم، در قالب شهروندی به آن نگاه کنیم.

ما باید اساساً تعریف خود را از شهر عوض کنیم. یک بار می‌گوییم شهر یک مجموعه کالبدی است، و یک بار هم می‌گوییم شهر یک سازمان اجتماعی است. خیلی فرق می‌کند که بگوییم شهر یک سازمان اجتماعی است در یک کالبد مشخص یا بگوییم شهر یک کالبد است که اول و آخر خودش است و بقیه همه فدای این کالبد هستند. اخیراً در کتابی از یکی از متفکران ایران آقای پهلوان به نکته عمیقی برخورد کرده‌ام که من را به فکر واداشت. ما می‌گوییم شهر یک سازمان اجتماعی است. ایشان این نکته را اضافه کرده‌اند که غیر از انسان موجودات اجتماعی دیگری هم داریم، مانند مورچگان و زنبورها، اما نمی‌توانیم به اجتماعی بودن انسان اکتفا کنیم و انسان ویژگی اضافه‌ای دارد که می‌تواند ارزش‌آفرینی کند. انسان یک موجود اجتماعی - فرهنگی است و در واقع آن بخش فرهنگی است که سبک زندگی را شکل می‌دهد، حس تعلق ایجاد می‌کند، و ارتباطات اجتماعی را سازمان می‌دهد. همه این بحث‌هایی که داریم از حوزه فرهنگ می‌آید و روی انسان که موجودی اجتماعی است سوار می‌شود. نکته قابل تأمل و تعمق، عاقبت و فرجام عمران‌گرایی بدون توجه به حوزه فرهنگ و جستار کیفیت فرهنگی است. در چند جمله کوتاه بخواهم بیان کنم، تجربه‌های ما در خاورمیانه هر کدام به نحوی به ما می‌گویند که بی‌توجهی به این موضوع عواقب بسیار سخت و دردناک و جانکاهی دارد. باید بپذیریم خود بحث انقلاب ایران، که البته موضوعی قابل واکاوی است، در اوج رشد فعالیت‌های عمرانی محقق شد و نشان داد که توسعه بر مبنای عمران قابل تداوم نیست. آخرین موضوع نیز داعش و تروریسم بین‌المللی است که پدیده قابل تأملی است و اگر آن را تعقیب کنید، می‌بینید خاستگاه اصلی آن در کشورهایی است که بیشترین رشد عمرانی و شاید مرفه‌ترین زندگی مادی را دارند. کدام کشورها داعش را پشتیبانی می‌کنند؟ به ابعاد سیاسی این جریان در جای خود می‌توان پرداخت و من بیشتر دنبال بُعد فرهنگی آن هستم چرا که اگر این بعد نباشد، اقدامات

و آمدن اسکندر و داستان سلوکیان گرفته تا دوره‌های اسلام و بعد از اسلام و مغول‌ها و دیگران، این حوزه تمدنی توانسته تمام این‌ها را در خودش هضم کند و حیاتش را تا امروز ادامه دهد و هنوز هم بتواند به زبان فارسی و با یک اندیشه فراخ، محور امنیت در منطقه باشد. حدود دو قرن است که ما وارد رویارویی با جهان مدرن شده‌ایم. الان دوره بازخوانی و بازاندیشی است و دوره‌ای است که می‌توانیم بازآفرینی و خلق مجدد کنیم. علت تأکید زیاد ما در وزارتخانه بر کلمه بازآفرینی هم همین است که تصور ما این نیست که باید بجنگیم و مقابله کنیم بلکه باید بتوانیم خلق مجدد و بازآفرینی کنیم. همچنان که ایران بعد از اسلام یا بعد از حمله‌های بزرگ خودش را بازآفرینی کرد، الان هم فرصتی است که ما بازآفرینی کنیم. ضمن این که به هیچ وجه قصد بازگشت به عقب و ملی‌گرایی کور بی‌معنی را نداریم ولی آخر کار باید بدانیم که خودمان هستیم و دیگری نیستیم. اگر این موضوع را فهمیدیم و مسیر را درست انتخاب کردیم و آمدم در مسیر، بقیه آن را طی خواهیم کرد. در بحث بازآفرینی شهری، تفاوت این دوره با دوره‌های پیشین از جهت سیاست‌گذاری ملی همین نکته است. ما نمی‌خواهیم

سیاسی اصلاً امکان تحقق و شکل‌گیری ندارند. باید یک بستر و زمینه فرهنگی وجود داشته باشد تا در آن یک اتفاق شکل بگیرد. اگر توجه کنید، کشورهایی که از این پدیده شوم و تروریسم خشن و کور دفاع و آن را تأمین مالی و تسلیحاتی می‌کنند، بسیار ثروتمند هستند و کیفیت زندگی مادی بالایی دارند. بر همین اساس است که من به این امر که مبنای توسعه باید انسان فرهنگی باشد بیشتر معتقد می‌شوم. اگر بخواهیم انسان فرهنگی را تعریف کنیم، می‌بینیم برای خودش کیفیتی از زندگی، سبکی از زندگی، و حس تعلقات تاریخی و معنوی دارد.

آنچه برای ما بسیار مهم است و می‌تواند در حوزه‌های مختلف سیاست‌گذاری تأثیر مستقیم داشته باشد که مجال ورود به آن در این جلسه نیست، بازگشت ما به حوزه فرهنگ و تمدن ایران شهری است که قرن‌ها مردمان این حوزه تمدنی با آن زندگی کرده‌اند. من نمی‌گویم مردمان این کشور و می‌گویم مردمان این حوزه تمدنی. این حوزه و اندیشه فرهنگی و تمدنی توانسته بر بسیاری از تلاطم‌ها غلبه کند و صلح را در این منطقه پایدار نگه دارد و تداوم تاریخی را حفظ کند. شما وقتی تاریخ ایران را می‌بینید، از پیش از اسلام

بافت‌های حاشیه‌ای را نادیده بگیریم و دورشان بزنیم، مانند اتفاقی که در دوره قبل رخ داد. من دنبال نقد نیستم ولی قاعده‌تاً باید از گذشته درس بگیریم. مسکن مهر در واقع دور زدن و ندیدن حاشیه‌نشینی بود. ما باید حاشیه‌نشینی را ببینیم و نمی‌توانیم دورش بزنیم. ما باید فرسودگی بافت‌های میانی را ببینیم. ما باید بافت‌های تاریخی‌مان را که در حال تخریب است ببینیم. ما باید بافت‌های روستایی را که بر اثر توسعه شهرها به آن‌ها ملحق شدند و کیفیت‌های شهری متفاوت و نامتجانسی را ایجاد کردند ببینیم. این‌ها را باید ببینیم و قابل دور زدن نیست.

بنابراین همین که موضوع را خوب ببینیم، بخش عمده‌ای از حل مسئله رخ داده است. عطار می‌گوید: گر مرد رهی میان خون باید رفت، وز پای فتاده سرنگون باید رفت، پای در راه نه و هیچ مپرس، راه خود بگویدت که چون باید رفت. مهم این است که ببینیم در راه، موضوع را قبول کنیم که هست. اگر آمدیم در راه، اگر همه این واقعیت را پذیرفتیم، بعد از آن این ستادهای بازآفرینی در سطح مرکز استان و شهرستان و غیره ظرفیت و قدرت حل بسیار زیادی دارند. اگر راه را پیدا کردیم، این ظرفیت و خلاقیت در تمام شهرهای ایران و مردم ایران هست. مهم این است که ما که در دولت نشسته‌ایم نگوئیم شماها بروید کنار که ما مردم حل تمام مشکلات هستیم. نه! ما کوچک همه مردم ایران هستیم و تنها کاری که باید بکنیم سیاست‌گذاری درست است. نباید صورت مسئله را پاک کنیم. نباید راه نادرست به مردم نشان بدهیم. نباید به مردم علامت غلط بدهیم. نباید به مردم دروغ بگوئیم. وقتی واقعیت‌ها را به مردم می‌گوییم، به شیرآباد زاهدان که می‌رویم می‌بینیم یک حرکت و جنب و جوشی در مردم هست. در لشکرآباد هم هم‌گرایی را در میان مردم می‌بینیم. پس مهم این است که راه را بپذیریم و این را که همه این‌ها شهروندان درجه یک هستند. یک بار در جایی گفتم سیاست ما انضمام حاشیه به متن است. ما اصلاً نباید حاشیه‌ای داشته باشیم. حاشیه یعنی چه؟ همه متن هستند. چه کسی گفته آن‌هایی

که در حاشیه شهر زندگی می‌کنند در حاشیه‌اند و ما که در مرکز شهر زندگی می‌کنیم در متن هستیم. به من انتقاد شد که این چه حرف گستاخانه و خطرناکی است که می‌زنی. گفتم حرف خطرناک آن است که به یک سوم جمعیت شهری ایران بگوئید حاشیه‌اند و آن‌ها را در متن ملت ایران محسوب نکنید. این خطر دارد. این که من می‌گویم این‌ها همه متن هستند عین حق است. وقتی می‌گوئیم شهروندی و حقوق شهروندی، همه شهروندان متن هستند. عرضم را تمام کنم و بازگردم به همان مفهوم انسان فرهنگی. باور کنیم قدرت زایش فرهنگی تمام مردم این سرزمین را. اصلاً مگر فرهنگ چیزی غیر از زایش است؟ غیر از قدرت خلق یک ارزش افزوده است؟ فرهنگ یعنی زایش، یعنی آفرینش، یعنی خلاقیت. مگر فرهنگ معنی دیگری دارد؟ من امروز خیلی امیدوارم از این که این تعداد چهره فرهیخته در این جمع می‌بینم. چهره‌هایی که همواره برای ایران فکر کرده‌اند و باز هم فکر می‌کنند و ایران را دوست دارند و می‌خواهند این کشور و مردمش همواره عزیز و سربلند باشند و در پی صلح و بالندگی این کشور هستند. برای همه شما آرزوی توفیق و سربلندی دارم. والسلام علیکم و رحمہ اللہ و برکاتہ.»

پس از سخنرانی دکتر آخوندی، آیین رونمایی از سه کتاب مستندسازی تجربه‌های شناسایی شده در دو دوره جایزه ملی جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری، دومین دوره مسابقه عکاسی جست‌وجوی کیفیت در شهر از دریچه تصویر، و کتاب مسابقه نقاشی شهر من، محله من با حضور وزیر و دکتر ایزدی، مهندس کیانپور، مهندس عشایری، دکتر شکرچی‌زاده و همچنین علیرضا فنونی، یکی از کودکان ساکن محله احمدآباد تبریز و سوژه اتفاقی یکی از عکس‌های برگزیده مسابقه عکاسی، برگزار شد. سپس اعضای شورای داوران از دکتر آخوندی لوح تقدیر گرفتند و با حضور این اعضا از کنشگران اثرگذار در پیشبرد سیاست بازآفرینی شهری در شهرهای مختلف کشور تقدیر به عمل آمد.

پس از تقدیر از تجربه‌های برگزیده در حوزه ارتقای کیفیت زندگی در محدوده‌ها و محله‌های هدف بازآفرینی شهری،

مسابقه کتاب			
برتر			
انتشارات	صاحب اثر	عنوان کتاب	گونه
-	-	-	تألیف
انتشارات دانشگاه تهران / سازمان نوسازی شهر تهران	مجتبی رفیعیان	نوسازی شهر لندن؛ حکمرانی، پایداری و اجتماع محوری	ترجمه
انتشارات تیسرا	محمدحسن خطیبی بایگی	شهرها و جامعه	
مسابقه کتاب			
شایسته تقدیر			
انتشارات	صاحب اثر	عنوان کتاب	گونه
شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران)	کیومرث ایران دوست	سکونت‌گاه‌های غیررسمی و اسطوره حاشیه‌نشینی	تألیف
دفتر پژوهش‌های فرهنگی	زهرا اهری و محسن حبیبی	میدان بهارستان؛ تجربه نوآوری در فضای شهری ایرانی	ترجمه
انتشارات تیسرا	محمودشارع‌پور	نظریه اجتماعی و مسئله شهری	
انتشارات دانشگاه تهران / سازمان نوسازی شهر تهران	محمد سعید ایزدی	به سوی یک رنسانس شهری؛ گزارش پایانی کارگروه ویژه به مدیریت لرد راجرز	
سازمان نوسازی شهر تهران به دلیل فعالیت‌های ارزشمند در انتشار کتاب‌های ترویجی و تبیین ضرورت توجه به مفهوم بازآفرینی شهری			تقدیر ویژه

از برگزیدگان بخش مسابقه کتاب تقدیر شد. این بخش فاقد اثر برتر در بخش تألیف بود. در این بخش از سازمان نوسازی شهرداری تهران به جهت اهتمام در نشر آثار ترویجی مرتبط با مفهوم بازآفرینی شهری تقدیر ویژه به عمل آمد. یکی از موضوعات قابل توجه در این بخش،

کنشگران مؤثر در پیشبرد سیاست بازآفرینی شهری در کشور

تقدیر از مؤلفان کتاب مسابقه نقاشی شهر من، محله من، پرنیان شاکری راد و نگار بزرگ‌زاده یزدی بود. بخش بعدی تقدیر از برگزیدگان مسابقه عکاسی با حضور داوران بود. در پایان نیز مهندس عشایری از فعالیت‌های ارزنده خانم دکتر عرفانیان سلیم در پیشبرد رویداد و خانم دکتر پژوتن مدیر اجرایی برنامه تقدیر به عمل آورد.

نام	سمت	دلیل تقدیر
دکتر علی اوسط هاشمی	استاندار سیستان و بلوچستان	اعلام سال ۱۳۹۵ به عنوان سال حاشیه‌نشینان در استان سیستان و بلوچستان و تخصیص ۳۰ درصد از بودجه همه سازمان‌ها به برنامه‌ها و اقداماتی که نیازهای زندگی این گروه را برطرف سازند
مهندس مسعود مالکی	مدیر اداره کل راه و شهرسازی استان سیستان و بلوچستان	مجموعه فعالیت‌های پیوسته در کارآمد ساختن نظام برنامه‌ریزی و تخصیص منابع به مناطق حاشیه‌ای شهرهای استان سیستان و بلوچستان
آقای عادل مقدم	مدیر مدرسه هفده شهریور بیرجند	حضور فعال و مؤثر در ترغیب مردم به مشارکت در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری برای فضای بازی محله هفده شهریور بیرجند
آقای بقایی	رئیس هیئت امنای مسجد محله هفده شهریور بیرجند	
آقای مهدی برزویی	رئیس اداره بازآفرینی شهری سبزوار	برنامه‌ریزی مجموعه‌ای از اقدامات مشارکتی در حوزه‌های مختلف کالبدی، اجتماعی، اقتصادی در محلات هدف بهسازی سبزوار با تأکید بر محله عیدگاه
آقای عبدالمجید قلنلرزی	ساکن محله کریم‌آباد زاهدان	ساخت زمین ورزشی با جمع‌آوری کمک‌های مردمی و راه‌اندازی تیم ورزشی در محله کریم‌آباد زاهدان
خانم مریم علیزاده	مدیر خانه محله عرفان در گرگان	راه‌اندازی خانه محله با بهره‌گیری از امکانات شخصی و کمک خیرین در راستای بهبود وضعیت اجتماعی محله

تجربیه‌ها

برتر

گونه	عنوان تجربه	علت اصلی انتخاب	کنشگر اثرگذار کلیدی	گیرنده لوح	گیرنده تندیس	مشارکت کنندگان (گیرندگان لوح تقدیر)
فضای عمومی در بافت تاریخی شهر	بازآفرینی میدان شهرداری و محورهای پیاده پیرامونی در شهر رشت	اثرگذاری مطلوب بر سرزندگی و منزلت بافت تاریخی شهر	شهرداری شهر رشت	رئیس اداره راه و شهرسازی (آقای مهندس خاوری)	شهردار سابق (آقای دکتر ثابت قدم)	مهندس مشاور (آقای دکتر قانعی) رئیس سازمان عمران و بازآفرینی شهرداری رشت (آقای مهندس روایی)
	بازآفرینی محور تربیت در شهر تبریز	احترام به زمینه‌گرایی و اثرگذاری مطلوب بر جریان بهسازی بافت پیرامونی	شهرداری شهر تبریز	شهردار فعلی (آقای اسحق‌عی)	شهردار سابق (آقای مهندس درویش‌زاده)	رئیس اداره راه و شهرسازی (آقای دکتر اخلاقی) رئیس اداره کل میراث فرهنگی استان (آقای ابدار)
	بازآفرینی مجموعه تاریخی سعدالسلطنه در شهر قزوین	اثرگذاری مطلوب بر سرزندگی و منزلت بافت تاریخی شهر	شهرداری شهر قزوین	رئیس سازمان نوسازی شهرداری (آقای رشوند)	رئیس میراث فرهنگی استان (آقای حضرتی‌ها)	شهردار (آقای مهندس صفری) رئیس اداره راه و شهرسازی (آقای مهندس حق لطفی) رئیس اداره عمران و بهسازی (آقای مهندس ناصری‌فر)
	بازآفرینی راسته‌های بازار قدیم شهر آمل	بهره‌گیری مطلوب از مشارکت فعالانه مردم در فرآیند برنامه	شهرداری شهر آمل	شهردار فعلی (آقای دوست محمد کوهستانی)	یکی از بستگان مرحوم آقای مهندس طاهر نژاد	اداره راه و شهرسازی
	بازآفرینی محور انوشه در محله لشگرآباد شهر اهواز	ارتقای منزلت مکانی و اثرگذاری مطلوب بر رونق جریان اقتصادی در محله	شهرداری اهواز	رئیس شورای شهر به نمایندگی از مردم (آقای فلسفی)	شهردار فعلی (آقای کتاباف)	رئیس اداره کل راه و شهرسازی استان خوزستان (آقای مهندس رحمانی)
	سکونتگاه غیررسمی					

تجربیه‌ها					
شایسته تقدیر					
گونه	عنوان تجربه	علت اصلی انتخاب	کنشگر اثر گذار اصلی	گیرنده لوح	مشارکت کنندگان (گیرندگان لوح تقدیر)
فضای عمومی در بافت تاریخی شهر	بازآفرینی قلمروی عمومی محله‌های تاریخی در شهر نلین	مشارکت مؤثر در فرایند برنامه و حرکت در مسیر تحقق حکمروایی محلی	هیئت امنای حسینیه‌های هفت محله تاریخی شهر نلین	نماینده هیئت‌های امنا/ شهردار	رئیس اداره عمران و بهسازی (مهندس فخاران) رئیس اداره راه و شهرسازی استان اصفهان
	مرمت و بهره‌برداری مجدد از خانه تاریخی خاتمی فر (کافه کهن) در شهر بوشهر	اثر گذاری مطلوب بر جریان احیای اینبه ارزشمند در بافت تاریخی شهر و افزایش شادمانی و سرزندگی شهروندان	دکتر ندا خاتمی فر کولیوند	دکتر ندا خاتمی فر دکترا علی کولیوند	-
	ترویج مجموعه برنامه‌های فرهنگی در بافت تاریخی شهر تهران	اثر گذاری مطلوب بر سرزندگی و منزلت بافت تاریخی شهر	شهرداری منطقه ۱۲ شهر تهران	شهردار سابق (مهندس ملکی)	شهردار سابق
سکونتگاه غیررسمی	بازآفرینی محور مسجد جامع در شهر یزد	اثر گذاری مطلوب بر منزلت بافت تاریخی شهر	شهرداری شهر یزد	شهردار	یکی از بستگان مرحوم مهندس علوی (طراح پروژه)
	توانمندسازی زنان و جوانان حاشیه‌نشین زاهدان با تأکید بر اقدامات در محله شیرآباد	بهره‌گیری مؤثر و مطلوب از ظرفیت‌های مردمی و اتخاذ رویکردهای مناسب در ارتقای سطح معیشت	بنیاد توسعه کارآفرینی زنان و جوانان	مدیر عامل بنیاد (دکتر فیروزه صابر)	مدیر خانه هدی در شیرآباد (خانم دیزنگیان)
	توانمندسازی با تکیه بر صنایع دستی در سکونت‌گاه‌های غیررسمی شهر سنندج	بهره‌گیری مؤثر و مطلوب از ظرفیت‌های مردمی و اتخاذ رویکردهای مناسب در ارتقای سطح معیشت	اداره عمران و بهسازی شهری استان کردستان	رئیس اداره راه و شهرسازی استان (کردستان)	رئیس اداره عمران و بهسازی مدیر برنامه توانمندسازی
	احداث پارک محله بدلجه در شهر گنبد کاووس	اثر گذاری مطلوب بر وضعیت محیط زیست و ارتقای سطح تعاملات اجتماعی	شهرداری شهر گنبد کاووس	شهردار سابق	معاون فنی و عمرانی شهرداری رئیس اداره عمران و بهسازی
	ارتقای کیفیت زندگی مردم در محله خضر شهر همدان	نگاه کل نگر در برنامه‌ریزی مجموعه‌ای از اقدامات اجتماعی، اقتصادی و کالبدی	اداره عمران و بهسازی استان همدان	رئیس اداره راه و شهرسازی استان	رئیس اداره عمران و بهسازی مدیر برنامه توانمندسازی